

Quatre coses que expliquen (o no) la polèmica del currículum de religió

Dg, 1/03/2015 per Catalunya Religió

(Jordi Llisterra -CR) "Conèixer i arrelar la fe en Al·lah, Creador de l'Univers, de tots els éssers vius i Únic Déu adorat"; "Reconèixer l'Alcorà com a paraula de Déu revelada al Profeta Muḥammad"; "llegir, recitar i memoritzar diferents fragments de l'Alcorà", "Comprèn i recita pregàries d'agraïment a Al·lah per tot el que ens ha donat"... Són cites textuales del [currículum](#) de [religió islàmica](#) publicat pel ministeri de Wert. Les agafem, les traiem fora de context, i diem que els imams utilitzaran les aules per adoctrinar als infants, i ja tenim el *Cristo* muntat.

També hi ha la possibilitat de voler fer quedar bé l'assignatura. Llavors tenim altres fragments. "En l'Ensenyament Religios Islàmic es presta especial atenció a les diferents manifestacions culturals que ens envolten, posant l'accent en la cultura islàmica i fomentant el respecte i la tolerància amb la resta de cultures presents a la nostra societat multicultural, i cada vegada més intercultural". "Tracta els temes transversals referits a (...) la igualtat d'oportunitats i no discriminació, els valors que fomentin la igualtat efectiva entre homes i dones, la prevenció de la violència de gènere, la resolució pacífica de conflictes en tots els àmbits de la vida personal i social, així com dels valors que sustenten la llibertat, la justícia, la pau, la democràcia, el respecte als drets humans i el rebuig a la violència terrorista, la pluralitat, i de qualsevol tipus de violència". Tot està [publicat al BOE](#) des de l'11 de desembre.

Això, és una mica el que ha passat amb la polèmica d'aquesta setmana sobre el currículum de l'assignatura de religió catòlica. Part del problema és que de la missa se n'ha explicat la meitat.

Pocs se l'han llegit

Quan es va publicar dimarts el currículum, sembla que ningú hi va prestar gaire atenció. Va començar a circular per internet [una versió parcial](#) del currículum, però curiosament no és fins dimecres que es comença a posar el crit al cel. Les agències de notícies comencem a fer circular un resum amb la mateixa interpretació. Tots els comentaris i titulars sobre que [caldrà resar a les aules](#) es repeteixen com un mantra sense que la majoria dels que en parlen coneguin el text. Diguin [el que diguin](#) des de l'Església, el ministre Wert fa resar a l'aula. Ha estat com clamar en el desert.

Una versió parcial

En els resums no es fa referència al marc en el que s'ha de desenvolupar el currículum. El mateix text diu que "convé subratllar" que l'assignatura està "lluny de la finalitat catequètica o de l'adoctrinament". No es [compara el text](#) amb versions anteriors ni amb el format d'altres currículums. Àngela Maria!

Una matèria especialitzada

Algun tertulià o columnista s'atreveria a discutir el currículum de matemàtiques o de física i química? O fer-ho sense parlar abans amb experts i només per haver-ne sentit tocar campanes? Doncs amb el de religió, sí. Aquests dies també serveixen per pensar si els que opinen alegrement sobre aquest tema sense cap coneixement i a partir de pressupòsits fan el mateix amb la resta de temes. Pensar si definitivament hem perdut l'Oremus.

Un titular

Els periodistes vivim de titulars, que no sempre permeten el matís. Com a mostra, divendres a la roda de premsa del [bisbat de Girona](#), després de llargues explicacions sobre el tema, fins la darrera pregunta encara insistien en si es resava a l'aula. Un calvari. També ajuda a la confusió que les escoles cristianes i catalanes estiguin majoritàriament en contra de la LOMCE. Estar [en contra la LOMCE](#) o del currículum en concret, no és estar en contra de l'assignatura de religió.

Un llenguatge incompreensible

Un dels motius de la polèmica és que el text del [currículum](#) és incompreensible per aquells qui no comparteixen el llenguatge del món religiós. Està escrit per una època de cristiandat, on es dona per pressuposada la confessionalitat de la majoria dels interlocutors. El redactat del text no ajuda gens a explicar que és avui la classe de religió. En el pecat hi va la penitència. En una societat més secularitzada com la catalana això encara grinyola més. Probablement, estariem més propers als currículums que redactessin els bisbes francesos que porten 100 anys de laïcitat al darrera.

El desconeixement de l'assignatura de religió

Probablement el 99,9% de persones que han pontificat sobre aquest tema comparteixen un problema: no coneixen [què s'està fent avui](#) a les classes de religió. O ho desconeixen, o es pensen que encara és la "Formación del Espíritu Nacional" en versió catòlica. Fa molts anys que l'assignatura de religió, impartida ara majoritàriament per laics, no és catequesi. Aquest professorat és escollit pels bisbes però ha de tenir la mateixa formació, grau acadèmic i capacitació que la resta de docents del centre. Els "hermanos" tronats ja no fan l'assignatura de religió.

Adaptació del professor

El currículum és el marc en el que es mou l'assignatura, però qui acaba decidint que es fa a l'aula és el professor. I el primer que ha de fer el professor és alguna cosa que pugui interessar a infants o adolescents, que no serà precisament resar a l'aula. Si no ho fa així, l'any següent no s'hi apunta ni una ànima i es queda sense feina. Els alumnes no combreguen amb rodes de molí. A l'escola religiosa, a priori, no tenen aquest problema, però també fa anys que han adaptat l'assignatura a una escola que està oberta a tothom. Això encara és més així en les escoles amb una forta presència d'immigració. De fet, a la majoria d'aules, tant públiques com concertades, en aquests moments es fa una cosa més semblant a [cultura religiosa](#) que a religió catòlica.

Els pobres professors

Els qui han patit més la polèmica no és el ministre, sinó els professors. Sobretot perquè s'ha donat una imatge del que estan fent, i del que continuaran fent, en els centres públics que no respon a la realitat. No m'invento que alguns bisbats han rebut trucades de professors plorant (com una Magdalena). Alguns bisbats han sortit [públicament](#) a donar-los suport. Tampoc els fan cap favor ser més papistes que el papa i fer interpretacions sobre [el què diria](#) el papa Francesc, que altra feina té.

Res no canvia gaire

No s'avaluen les creences sinó els coneixements sobre la matèria. És una assignatura optativa, ningú està obligat a res. Els bisbes (o els responsables de cada confessió) sempre han redactat el currículum i proposat els professors. Els alumnes de religió tenen una nota de l'assignatura en el seu expedient. Tot això, malgrat els canvis de la LOMCE, no canvia. Lluny del que diuen els predicadors de l'Apocalipsi, la religió no torna a les aules; ja hi era. El que canvia és l'alternativa a l'assignatura, les hores lectives (que es redueixen) i que la nota podrà computar com la resta d'assignatures en les mitjanes.

Tots contra el PP

Són molts els motius per estar contra la LOMCE. Però cal donar al Cèsar [el que és del Cèsar](#). El currículum el fan els bisbes o els responsables de les confessions religioses que tenen acords amb l'Estat. [No el fa el ministre](#). Això ha estat així tant amb els governs del PSOE i del PP. I ningú es va estripar les vestidures. De fet, el ministeri va tombar una primera versió del currículum que va enviar la Conferència Episcopal perquè no s'ajustava als criteris pedagògics de la LOMCE, i els bisbes van haver d'enviar una nova versió.

Catalunya no té competències

Els bisbats catalans sempre han donat orientacions per adaptar el currículum a la realitat catalana. Però el 100% del contingut curricular es fixa des de Madrid. El que si que poden fer les comunitats autònomes amb competències en educació és modificar l'horari. Amb la LOMCE, el mínim són 45 minuts a la setmana. A Catalunya, a primària serà una hora i mitja a la setmana, i a secundària una. Pràcticament igual que abans i però es perd una hora a primer d'ESO. No es peccata minuta però, per exemple, a Andalusia es passa a fer la meitat d'hores.

Un tema ideològic

I es que, per a més inri, la majoria de comunitat autònomes que [retallen hores](#) són governades per l'esquerra i les que les mantenen per la dreta. Això ja mostra com encara es juga amb aquesta assignatura des de pressupòsit ideològics.

Com a mostra una pregunta parlamentaria d'aquesta setmana adreçada al ministre Wert: "¿Té intenció, davant la ridiquesa de la situació, de reconsiderar el currículum de l'ensenyament de la religió catòlica i depurar responsabilitats per haver portat fins al BOE unes creences respectables però que pertanyen a l'àmbit privat?". No es recorda una polèmica semblant quan el BOE va publicar el currículum de religió de la LOGSE. Uns altres que han sortit amb un ciri trencat han estat algunes AMPES [demanant](#) un "boicot" a l'assignatura.

Un debat de fons

En definitiva, el tema no està tant en resar o no resar a les aules, sinó en com s'ordena la presència de l'assignatura de religió a l'escola. Amb el soroll, no es fa el debat sobre quina formació i coneixement del món religiós [s'ha de donar als alumnes](#). I quan fou mort el combregaren.